

باغ معروف

رحیم قابل نژاد، احد فرهنگدی

www.ketab.ir

سرشناسه: قابل نژاد، رحیم - ۱۳۳۶
 عنوان و نام پدید آورنده: باغ معروف (فولکلور توپلوسو)
 گردآورندگان: رحیم قابل نژاد - احد فرهمندی
 مشخصات نشر: تبریز، انتشارات آیین دادرسی، ۱۳۹۱
 مشخصات ظاهری: ۱۰۰۰ جلد، ص ۲۱۶
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۳۰-۲-۹
 وضعیت فهرستی نویسی: فیبا
 یادداشت: ترکی
 موضوع: ادبیات عامه ترکی - ایران
 منطقه: فرهنگ عامه - ایران - آذربایجان
 موضوع: معروف (روستا)
 شناسه: افزوده: احد فرهمندی، ۱۳۳۹
 شماره ثبت کتاب: ۱۳۹۱ ق ۴۶ الف / DSR ۲۰۷۵
 رده بندی: ۹۵۵.۳۲۲
 شماره کتابخانه ملی: ۲۸۵۶۳۱۶

باغ معروف

گردآورندگان: رحیم قابل نژاد - احد فرهمندی

طرح روی جلد و صفحه آرای: وحید دولی‌ساهی

ناشر: تبریز - انتشارات آیین دادرسی

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

ناظر چاپ: مؤسسه خدمات نشر جام زرین

چاپ و صحافی: تبریز - سهند

لیتوگرافی: چاردیز

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۳۰-۲-۹

ایچینده کیلر

۰۷ اؤن سۆز

بیرینجی بۆلۆم

۰۱۲ تائیتیم
۰۱۶ سگی تیکسیر و یئر اڈلاری
۰۲۷ اؤزل انسانلار
۰۴۵ آموزش و پرورش
۰۴۹

ایکینجی بۆلۆم

۰۵۲ مۆسکیم ایملری
۰۵۹ معیشت و میسمر
۰۶۹ دینی مراسیملار
۰۸۸ پشیمه لیر
۰۹۸ قادین فولکلور
۱۰۲ اوشاق فولکلور
۱۰۷ اوشاق ویولالری
۱۱۵ اینانچلار
۱۲۳ آت- باب سۆزلری و دنیملر
۱۳۲ سایاچی سۆزلری
۱۳۷ خالق صاتی
۱۴۱ حکایه لیر
۱۴۹ ناغیللار

اوجونجو بۆلۆم

۱۶۴ کند احوالاسی و خاصیه لیر
۱۷۱ کند ایشلری
۱۷۷ اولایلار
۱۸۵ دمکرات دؤرو
۱۸۷ کندده ایلمجه و باشقا ایشیر
۱۸۹ باغمعر و فلولار مکتوب
۱۹۴ قایناق شخصیلرین تائیتیمی
۱۹۸ سکیللر

اولو تانریا شوکورلر ائدهرک، بئش ایل آر دیجیل ایشدن سونرا، «باغ معروف»
کتابی ایشیق اوزو گوردو. بو کتابین عرصه گلمه سینده بیزه دستک اولانلاردان:
ملت وکیلی «دکتر محمد اسماعیل سعیدی»، تبریز شهرستاین مؤرمتلی مرکزی
بفشداری «ماج آقا یوب دهقان»، باغ معروفون زمت چکن دهیاری «مهندس مسن
یوسف اده»، باغ معروف اسلامی شوراسینین ممتزم عضولری و کن دین معتمدلرله
دیرلی آغساقالارینا اؤزللکله «ماج غلاممسین معصومیان» جنابلارینا درین
تشکرلریمیزی بیلدیردیک

مؤلفلر

اۋن سۆز

«يېمىز دەلى تېرىزىن» «باغ معروف» كىندىن فولكلور ئۆلۈشى سېنە غايد كىتابىدىر. بورادا ئىككى بۈيۈك اۆنم داشىياچاق قونۇ قىيدە آلىنماقدا دېر؛ فولكلور و باغ معروف. فولكلور سانسىن باسقا جانلىلاردان چوخ فرقىلى اولدوغونون ان كىسكىن ئوتودور. ياشايىشىمىزدن بىتون آلانلارنىدا بىر فولكلورىك آتسفر ايجرىسىندە نفس آلىپ، داوانماقدا دېر. بو كىسفر كىچىمىشلردە داها رنگلى و دانىلماز ابدى. آنچاق زامان سورە جىندا خىزمەتلىك ماشىنىز مىمىسە يىپ، مدرىرەمە آددىم قويدوقدا اونون اتكى سېندن گونۇ تونۇن آزالىر. رىسمى اۆيرەتيم مىستىمىن يازانېپ، ياقىنلاشماسى، مندىيانىن (قوشا، تلويزيون و...) عمومى لشمەسى. جغرافىا و صىنىفلر آراسىندا اولان حركىتن سىرەت لشمەسى، فايدالانىلان تىكولۇرىنىن گىلشمەسى، غايلەلرېن اتكونۇك مىمىتلىرىنىن تجارى آماج تاپماسى، فابرىكالارېن يارناماسى، شېرلە كۈچىمىزنىن اركاماسى، و اولار جا بو كىمى فاكىورلار فولكلورون گونەلىك ياشامدا اولان مىمىتلىك آزالتماقدا دېرلار. آنچاق فولكلور ان درېن كىچىمىمىزدن بو گونۇموزە گىلىپ مىمىتلىك كىچىمى خزانە سىدېر. بىلەلىكلە دە اونون اونودولماسى بىر مىت اوچون بۇ كىچىمى كىمى قارشىلا مالېدېر. اونو قىيدە آلمادان ايتىرەك كولتورل يوخسوللوق دىنە دېر.

دان بن_آموس (Dan Ben Amos) فولكلورون نە اولدوغونا توخوندوقدا اونو «كىچىك قروپلاردا اولان اىلىشكى هنرى» دىيە آچىقلا دېر. فولكلور ژانرلارېنا بىر هنر كىمى ياناشماق اونون «گۈزل صنعتلر» سۈيەسىنە يوكسەلمەسى دىمكىدېر. فولكلورون آلام آلانىن چوخ گىنىش اولدوغونا گۈرە، غالىملر اونون نە اولدوغونو سۈيەلەمەك اوچون اونون اۈزلىكلىرىنە توخونموشلار. بو اۈزلىكلىرى آشاغىدا

اولدوغو كيمي قئيدە آلماق اولار:

- ۱_ «فولكلور اصلينده سۆز جينسيندندير» دئديكده اونون اؤنملى بۆلومونو سۆز تشكيل ائدير دئمكددير. بو ژانر سينه دن سينه يه و نسيلدن نسيله سۆز واسطه سيله كئچديگينه گۆره شفاهى كيفيت داشييير. فولكلورون «شفاهى خلق ادبياتى» باشليغى آلتيندا توپلارب، نشر ائديلمه سي داها ياشلى ساييلير بونون ندينى ايسه فولكلورون سۆز جينسيندن اولدوغو دوشونجه سي نين چوخ يايقين اولدوغو آچيقلارب.
- ۲_ فولكلور ماترياللارى واختيندا تانينميش شخصلر طرفيندن يارانسالاردا، او ياراديجى شخصلر اونودا لوش توپلوم ايسه بو ماترياللارى منيمسهر ك اؤز مالىنا چئويرميشدير. باشقا سۆزله فولكلور متن لرى توپلومون بوتون عضولرينه عاييددير.
- ۳_ فولكلوريك متنلر داؤد ائيسلار دبلر و مراسيملرله ايلگىلى ماترياللارديرلار، بلكه انله بونا گۆره وان ژانر اولارب «تكرار اولوناجاق عنصرلر اولدوغونو» سۆيله ميشدير. دبلرين يارانماسى نين ائىنلرى انسانلار آراسيندا وار اولدوغو سوره جده اونلار يئرلرينه يئتيريله جكلر و اولارب آچيقلاركن، يارانمالارينا نندن اولان دوروم ايسه، بو گون ياشايان بيزلر اونون ده، آيدىن اولاجاقدير.
- ۴_ فولكلوريك ماترياللار بير ملتىن اؤزلىكليرنى «اشيان متنلرديرلر. فولكلورون هر بير اورتاق عنصرى، اورتاق بير آتاسۆزو، ناغيل، داستا، اينانچ، موسيقى هاواسى، دب، و... چوخ سايبدا اولان انسانلارى بير ساپ كيمي بير بيرينه باغلايب، ملت اولراق چيخيش ائتمه لرينه امكان يارادير. البته فولكلورون بعضى عنصرلرى، اونو يارادان ملتىن سرحدليرنى آشيپ، عموم بشره عايد و اولوسلار آراسى بير ماتريال حالىنا گلمه شانسينى دا تاپميشلار.
- ۵_ ان سونوندا، فولكلورون واريانتلى بير اؤزلىيه صاحب اولدوغونو قئيدە آلماق اولار. فولكلور ماترياللارى شفاهى يوللار ايله سينه دن سينه يه و نسيلدن نسيله كئچديگينده زامان و شخصلرين دوروموندان آسيلى اولراق ديشيك ليكلره اوغرايب، واحد بير متنين فرقلى يۇنلرده ديشمه سينه ندىن اولار. واريانت ايسه بو كيمي بير پروسه نين سونوجو ساييلير.

بىلەنلىكلە يىمىرىدەكى كىتابىن ئىككىنچى ئۆتمە داشىيان قونوسونا گىلىپ چاتىرىق، فولكلورون ۋارىيانتلى ئۆزلىكىگى ۋاھىد بىر مەتنىن فرقىلى زامانلاردا ۋ ھابىلە فرقىلى يىرلردە توپلانماغىنىن گرگىلى اولدوغونو گۆستىرىپ، بونا گۆرە «باغ معروف» باشلىغى ئالتىندا توپلانان ماترىياللار ھەم ذاتى ۋ ھەم ايسە علمى دىرلر داشىماقدادىر.

«باغ معروف فولكلور» كىتابىنىن باشقا ئقىشلايىق دىرلرى توپلانان زاتلارلار چىشىدىلىقلى ۋ ۋىنىلىگىندە گۆرۈنمەلىدىر. بورادا چوخ اطرافلى زاتلارلار توخونولوغو حالدا، آز قىندە آينانلار ايسە چوخ يىر ۋىرىلمىشىدىر. فولكلور كىتابلارلاردا چوخ مەرقى ۋ ۋاينانلار زاتلارلاردا ئالار سۆزۈ دىيىملر بىر دە ناغىدلار اولويدى. ئىنچاق باغ معروف فولكلور ۋ ئاتلورزىسىندە «مەراسم» لره اطرافلى توخونماق ايلە ياناشى، ار قىندە آلتان «روايت» لره ايسە بىتتىنچە يىر آيرىلىدىر. بورادا ھابىلە، باغ معروف باقىمى اولان فولكلورىك پىشەلر، غىموم خلقە عايد ايانچلار، اوشاق ۋ قادىن فولكلور ۋ ۋىكىچە چارەلر ۋ بىر چوخ زاتلار گۆز اۋنۈنە قويلماقدادىر. بونلارلا ياناشى توخونولان زاتلارلار بىر دقتلە چوخ اىنجەلىكلە آيىرد اولونوب، فرقىلى بۇلوملردە، فرقىلى باشلاز آلتىندا گىلىلر. گۆستىرىلن بىر بىلە دىسىپلىن، كىتابىن اوخوجولارلار اوندان فايدلانماق بىر دىم اتمەدە كىمسەدە شىبە دوغورايىلمىز. كىتاب «ئىل بىلىمى» درنگىنىن چالىشلاز سىراسىندا حاضىرلاندىغىنا گۆرە، بوتون بونلار ايسە درنگىن علمى دغدغەلرىنى مەكس اىدىر مەكدەدىر.

بىرى ميدان (field)، بىرى ايسە قلم الدە كاغادلار يىچىندە بىر ك زىھىمىلر ۋ ۋاھىتسىزلىقلار قاتلاسلاراق كىتابى حاضىرلايدىلار. بو اىكى دومىلر موز «رحىم قابل نژاد» ۋ «احد فرھمىندى» جىنابلارلار «عشق اولسون» دىئىر، افرىنى سىزىوام، كىتابىن داشىدىغى دىرلر بىر اىكى سطرده يا ايسە بىر اىكى پاراقرافدا سىغىشاجاق دىيىل، ئىنچاق ياھىن گەلەچكە ھەمىن كىتابىن ئىككىنچى چاپىنا آرتىراجاقلارلى ماترىياللارلى گۆزلىر كىن، ماترىيال چوخلۇغو باھىمىندان بوندىن داھا زىنگىن بىر كىتابىن چاپدان چىخاجاغى آرزوسونو داسۋىلەمەك ايسەدەيم.

كاظم عباسى

تېرىز، ۱۳۹۰/۱۰/۸